

עין משפט
נר מצוה

ביצד צולין פרק שביעי פסחים

מסורת הש"ס

(א) חולין קט. (ב) ברכות כב.
(ג) ויל' הפך פסח
פי' ר"ת מלשון פסח
ואת שני' דלפסח בל"ת
מלשון ופסחין. (ד) חולין
נב. (ה) ופסחין פי'
מלשון ופסחין.
(ו) חולין.

הגהות הב"ח

(א) פי' ד"ה ו' לא
דחייא ללחם דרי' כי וזא
דחורא לשון וסבת וכו'
שנ' בלחם דלפסח שאין
לל' ויהיה: (ב) לשון
אסמיק וי' דרב אבהו:

גליון הש"ס

נב' שאני לב דש"ע.
מלשון אסמיק (יחזק' טו)
לא רחמנא למש"י:

לעזי רש"י

פסח'א. חלל תצא.
מלשון אסמיק.
אשכנזי'א.
(שקט'א'A'
אשכנזי'א'א'א'א'א'א'א'א'A'

מוסף רש"י

שאני לב דש"ע. כתי'
לחם אסמיק שכל חלק הוא
ואתו בעל חולין קט.

רבינו הגאון (השקל)

בה רב אחא ורבינא
בכל התורה כולה רב
אחא ב'. אומצא דאסמיק
פי' תחבול של בשר
השארית תחבול ומלחיה
אפילו לבשלה בקדרה
מותר. שפיה בשפודא
מירב דאיב. אחתיה
אנומריה מירב שאיב
וכן חלבה. ביעי פירוש
ביעי בקרייתו תחבולתו
ומלחיהו אפילו לקדרה
שריין. תחבולתו ותלנתו
בשפודא שריין מירב
דאיב. אחתיהו אנומרי
חילכתא מירב שייב
שריין. מירבין תחבולתו
בדופקא ומלחיהו אפי'
לקדרה שריין. תלנתו
בשפודא בית שחיטה
לתתא. מירב דייבין ושריין.
אנומרי. מירב שייבין ושריין.
היא אומצא אסמיק הוא
תחילת אסור. לא אסמיק
הוא וחלית שריין. אסור
מי בר אמיר אבא חלה
דהוה חליט חרא וימנא
לא הוה חליט ביה וימנא
אחרתא. ומאי שנא מחלל
המחא תחת אסמיק מירב
דאיב. וחילכתא מלחית
שריין ואפילו פומא לעיל.
דדוקא עלי כעין הפסח
בתור אכל שוק לא.
אומצא ביעי ומירבא פלגו

מידב דייב. לפי כשנחלה בתור ופי' בית שחיטה למטה הדס
יולא דרך חלל הולך שקורין פורז'א'א' וסומת דרך בית שחיטה:
לאחר נישולו. קס"ד לאחר נישולו לא קאמר דל' נמי קרי נישול
דכתיב בדברי הימים (ב לה) וישבול הפסח בלש' כמשפט: דש"ע.
ולא בעל ואפילו בקדירה נמי שרי

ואף על גב דליכא למימר כן פולטו:
טפליה. נעיסה שקורין פשטיד'א:
אי מעלי טפליה. אס' יש טעם יפה
בלחם: הכ' לי דליכול. וסיעתא
לדב: בסמיקא. נעיסה של סלת
ואינה נדבקת כל כך ופסחת מלחיה
והדס יולא ממנה: דמיפריד. לשון
פירורין: ואי לאו דחויא. ללחם:
דויג. (ב) לשון וזכית לכן וזלזל מרלה
מוהל הכשר שז' בלחם: כי וזא
חיוורא. לרופ שאין בו דלמימות דס'
ואי לא לא אכל מנייה: כחיוורא.
קמח נקיה כעין שלחן שאינה סולת:
דשריין. קשה וחלו פולטו: דסמיקא.
דלמר לעיל דמיפריד: כין אסמיק.
מוהל כנחול לחם כין לא אסמיק
שרי שהדס ודאי יולא וזא וזא
לא דמות דס' הוא: והילכתא מולחית
שרי ואפילו פומא לעיל. כשהיא
תליה בתור ואע"ג דעכשו אין נכס
ללחם הדס שרי כנולעו כשר החיטין
כן פולטו ומוס האור שואבו: אומצא
ביעי ומירבין. אומצא דלסמיק
תחכות כשר אשכנזי'א'א'א'א'א'א'א'א'א'א'א'א'א'A'
כין זכר דלסמיק וכן מירבין חוטיין
גסין שרין ויריין שביט השחיטה:
פלגי כה. כדמפרש פלוגמיהו
לקמיה דלחמיה אנומרי: בכל הסוד
כולה. כל היכא דחיות פלוגמיהו
ואיתמר סממא חד אמר לקולא וחד
אמר לתומא ולא פירש מי המיקל
ומי המתמיר דע שר' אסמ' לחומל
ורבינא לקולא והלכתא ככולן כדברי
המיקל: מידב דייב. ושפיר דמי אף
במלח מעט בתורת לל' למסו.
ודמו נכלעו: כ' שאיב ליה. שואבין
אח' הדס: חליה. מוהל היוצא ממנו
כשחומטו. ליטנא אחרתא שחולטין
אזומו כחומק לאחר לליטו ודמו נקטט
לחוטו: אסמיק חליה אסיר לא
גרס הוא וחליה. (ו) ורב אסמ' קאמר
לה דמיקל ובחליה מודי דלסיר:
מנמע לה. להווא חלל: חלל.
חומק דחלט ביה ללי האידנא כדי
להוליא דמו לא חליט ביה וימנא
אחרתא לפי שאין בו כח עוד:
מפסחא. חלל מעיקרו דחלטין ביה:
לקיוהא

ליה גמועי איכא דאמרי רב אשי גופיה מגמיע ליה גמועי אמר ליה מר
בר אמימר לרב אשי אבא יהאי חלא דחליט ביה חרא וימנא תו לא
תאני חליט ביה מאי שנא מחלל מתמאה דחלטין ביה התם איתיה
לקיוהא

הוא כשנחלה בתור ופי' בית שחיטה למטה הדס ופי' שיהיה
בתור עד דלסמיק נעקר ממנו הדס ונפלט לחוטו ויטין דקאמר אומצא דלסמיק שנשטתה כחומק עד דלסמיק הוא וחליה אסור אכל אי לא
אסמיק שרי והוא דכל הכשר גדלל אשתיה ורבינא כי לא אסמיק נמי חליה אסיר פנייה ליה אפילו לא אשתיבנו חלל אלא פורחא הוא
נפלט מחמת השורייק מיהו לא כ"כ שחלל הכשר נאסר בפליטה מעטת חו ורב אשי מגמיע גמועי כמסקנא דכל הכשר דחליה נמי שרי:
וגרפו

שאני לב דש"ע. נראה דכל שכן דמנחון הוא יותר שיע ונראה
לרבינא דדוקא לגבי דס' דמיקל אמרין דש"ע אכל לענין
שמונית דלסמיק לא דמפעפא ולא אמרין שיע ולהכי גבי לב לא
קתני שואב ואינו נאסר דקדמי יגבי כד והתם טעמא לאו
משום דש"ע אלא אידי שיהא טרודה
לפלוט לא בלעה ומיהו אורי' בשם
ר"ת דהא דמסקין שאני לב דש"ע
דחויא בעלמא הוא וכרבה פסקין
בסמון דמולחיתא שריא:

טפלו ליה בר אוזא. פירש
בקונטרס דהיינו פשטיד'א
ואומר ר"ת ורבינא דלשון טפל לא
משמע הכי דמשמע דהיינו טיחה כמו
נות עשירים טפלות חותן כסות
(לש' דף מה). ועוד דכפסטיד'א לא
אמרין כנולעו כן פולטו דחויין דלא
פלטי שמקס מושבם יבש בתור על
כן נראה דהיינו מה שרגלים לטוח
נעיסה שכליתה רכה ורגלים
לעשות סביב קורקנים וזני מעיס
שמשימן אותם כשפוד וטחין
סביבות נעיסה רכה כעין פרפ"ש:
באן דאסר אפילו פומא לעיל.

אף על גב דלמירין לעיל
שאני בית שחיטה דמחלל ושרי
אף על גב דלא אמרין כנולעו כן
פולטו שאני התם שהחלל רחב
ביותר ולא דמי לסומא דמולחיתא:
ובן ביעי. פי' בקונטרס דלסמיק
וכתוב פי' כן משום דפירש

רבינו כנולעו דליכא עליהו קרמא
דאסור משום דמא' כדלמירין נגיד
השם (חולין נב). ה' קרמי הו' דבועי
כו' משום דמא' אסמיק חליה
אסור. פירש בקונטרס מוהל היוצא
ממנו כשחומטו ולי גרסין הוא
וחליה וקשה לר"י דהיינו דמי אי
נלגה כשר כל כרס אף המוהל מותר
דלא גרע ממלחיה דלמירין לעיל
דלפילו לקדירה שפיר דמי ואי לא
נלגה לא כרס אלא כשר מותר
מדלל גריס הוא משמע דנעי'
למימר דכשר שרי וימנה למח' יהא
מותר אע"ג דדס האגריס שרי היכא
דלסמיק אסור דהא אלינא דמ"ד
גומרי מלחיתא נמתי אסור על כרחין
לריסין חלק דלסיר משום דלסמיק
וע"י חמיה אי אפשר שהיה יולא
כולו ועוד מדמיימי כסמון האי חלל
דחליט חלל וימנא מכלל דעד השתא
אירי כחלל ממש ולשון אסר שפירש
חלל שחולטים אותו זו אסר לליטו
והוא נקטט לחוטו קשה דלית לן
למימר דלי חליה אסור איהו נמי
אסור כדמסקין בכל הכשר (שם
ק"ה). גבי כד שהנחתי למעלה ועוד
דהתם משמע שהחלל מלחית ולא
מפליט ונראה לר"י כמו שפירש רבינא
בס' ה"ג דכשר חו אירי ומנהג

ה א מ"י פי' חלל
מלחיתא פסחיתא חלל
י פסח לחין חלל חלל ש"ע
י"ד פי' כג' ס"ה:
ו ב מ"י שם חלל יט
פסח שם טע"ע י"ד
ס' שם ס"ה:
ג ב מ"י שם חלל ח חמנ
שם טע"ע י"ד פי' ש"ע
ס"ה:
ד ח מ"י שם חלל יט
פסח שם טע"ע י"ד
ס' ס"ה ס"ה וספ"ק ד
וספ"ק ד ספ"ק ד:
ה ב מ"י שם חלל יט
פסח שם טע"ע י"ד
ס' שם ס"ה:
ו ב מ"י שם טע"ע ספ"ק
י:

רבינו הגאון

ואיתין נמי לסיוע מהא
דחון חלל קורעו ופסחיתא
את דמו לא קרעו קורעו
לאחר ביטולו וסומת.
דחיון שאני לב דש"ע.
כלומר חלל סומת וסומת
ואינו פולט הדס שחבולתו.
וכי קרע ליה לאחר ביטולו
מוצאו בחורו ומשיליו
ומותר. וגרסין כביריות
פי' דס' שחיטה כביריות
אמר רב וזא אסור רב
לא שנו חלל קורעו
לאחר ביטולו ומותר אלא
בכל עוף חורא ואין
בו בית דס'. אבל לב
בהמה דיש בו בית דס'
אסור וחייבה עליה כרת.
וקאמר רב ברם דאית בלב
בבחי' דאסור רבי וזא
אסור רב כשנשחטתה
יוצאה משריין. כלומר
מנמע כדגרסין בקיבת
עולה כון שדעא ופי'
שורפה חיה. ואמרין איני
דלמיתא שריא דאמרין
כנולעו כן פולטו הוא
רבין. פי' שם חלל. שכל
כ' נולעו לרב ואמר ליה
אי מעלי טפליה חב
לי ואיכיל. ודחיון התם
בסמיק דאסיר מלשון
פירורין. והא רב אילע
לבי ריש גלותא וטפלו
ליה בר אוזא ואמר אי
לא דחיוות דויג כי זונא
חורא לא אכלי. ואי ס"ד
דאמרין כנולעו כן פולטו,
מאי אריא זיג אפילו
לא זיג נמי. וסוגין חלל
בחוורתא דקריה. חלל
דסמיקא כין אסמיק כין
לא אסמיק שרי. דחיוותא
זיג שרי. לא זיג אלא
דשאר קימחא אסמיק
אסור. לא אסמיק שרי.
והא מלחיתא שריא ואפילו
פומא לתחת אסמיק מירב
דאיב. וחילכתא מלחית
שריין ואפילו פומא לעיל.
דדוקא עלי כעין הפסח
בתור אכל שוק לא.
אומצא ביעי ומירבא פלגו

